

ЛАНДШАФТНИ ТЕРМИНИ ЗА НАЗОВАВАНЕ НА *ВОДОПАДИ* И *МЕСТА, КЪДЕТО СЕ СЛИВАТ ВОДИ* В БЪЛГАРСКАТА МИКРОТОПОНИМИЯ ОТ ЗАПАДНА БЪЛГАРИЯ

НАДЕЖДА ДАНЧЕВА

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
nadya009@gmail.com

Обект на внимание е микротопонимия на Западна България, а като предмет на изследване са топонимизираните хидрографски термини за „водопад и водослив“. При описанието на онимите се използват етимологичният и ареалният метод, при-веждат се сведения за значението на хидрографските термини, разпространението им и отражението им в изследваната западнобългарска микротопонимия.

Ключови думи: хидронимия, микрохидроним, хидрографски термин, топонимизация

HYDROGRAPHIC TERMS FOR *WATERFALLS* AND *PLACES OF MERGING* *OF WATERS* IN THE MICROHYDRONYMY OF WESTERN BULGARIA

NADEZHDA DANCHEVA

INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE, BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
nadya009@gmail.com

The study deals with microtoponyms from Western Bulgaria having a hydrographic term as a component, with a focus on words for *waterfalls* and *places of merging of waters*. The analysis is based on the etymological and the areal method, as well as on information about the importance of the hydrographic terms under study, their geographical distribution and their reflection in the microtoponymy of Western Bulgaria.

Keywords: hydronymy, microhydronyms, hydrographic terms, toponimisation

В предложения текст са анализирани микротопоними с природописно значение, или т.нар. физикогеографски имена, земеписни названия, възникнали от прехода на апелатив (нарицателно съществително или прилагателно) в местно име (Суперанская/Superanskaia 1973: 113–118; Суперанская/Superanskaia 1978: 5–33; Чолева-Димитрова/Choleva-Dimitrova 2002: 78). В ономастичната наука този процес е известен като топонимизация. В

обсега на внимание са ландшафтните термини за *водопад* и *водослив*, които проявяват топонимообразуваща роля в онимията на Западна България.¹ От състава на семантичната група топоними *Земеписни названия* се ексцерпират *означения за води и свързани с тях обекти*. Те са систематизирани в по-малки подгрупи на основата на извънезикови критерии, обусловени от тясната връзка на лексиката и екстралингвистичната действителност, както и на основата на близостта на лексикалното значение на думите. Изследването е продължение на три предишни проучвания, чиито резултати са публикувани в три статии (вж. Данчева/Dancheva 2017a; Данчева/Dancheva 2017b); Данчева/Dancheva 2019). В тях се разглеждат системите от топонимизираните подгрупи хидрографски термини, с които се назовават следните географски реалии: ‘места със застояла вода, блата, влажни или кални места’, ‘извори’ и ‘река, поток’.

Публикуването на тези статии е мотивирано от отсъствието на специализирани речници, в които да се проследява системата на организацията на термините, развоят им, тяхното функциониране в топонимията, заемането, структурните особености на собствените имена и т.н. Източници на изследване са изградената в Секцията по ономастика *Електронна база данни на българската топонимия*, книгата на проф. Й. Заимов *Българският водопис* (Заимов/Zaimov 2012) и публикуваните монографични топонимни изследвания от Западна България. При описанието на онимите се използват етимологичният и ареалният метод, привеждат се сведения за значението на хидрографските термини, тяхното разпространение и отражението им в изследваната западнобългарска микротопонимия. Наричателните се разглеждат по азбучен ред.

1. Хидрографски термини със значение ‘водопад’

Най-високият водопад в страната и на Балканския полуостров е *Райското пръскало* в Стара планина, *Врачанска Скакля* пък е най-високият непостоянно течащ водопад. Водопадът *Орфей* е най-високият в Родопите, *Рилска Скакавица* – в Рила планина, *Боянският водопад* е най-големият водопад на територията на Витоша. Други имена на български водопади са *Бовска Скакля*, *Видимско пръскало*, *Кадемлийско пръскало*, *Сливодолско падало*, *Скока* и т.н.

Микротопонимният материал от изследваната територия предлага богат набор от интересни имена, сред които са и образуваните от нарицателни, които назовават места, където водата пада от високо. Ексцерпираните термини са следните:

боботало: *боботало* ‘шумен планински водопад’, произв. от гл. *боботя* (Заимов/Zaimov 2012: 121; БЕР/BER I: 59). МИ: *Боботало*, водопадче (Брезни); *Боботалото*, в Рила пл. – Казват, че се чувало подземно бучене, та разкопали и открили вода (Кюстенд); *Боботало*, водопад (Трън);

Боботало, Боботалото (Радом). МИ сочат, че имената от термина *боботало* са разпространени в югозападната българска топонимия.

боботилница: вероятно изч. *боботилница* ‘място, където боботи водата’, образув. от *боботило* = *боботало* и *-ница* < *-(ь)н-ица*: *Боботилница* (Радом) (вж. Чолева-Димитрова 2009: 124);

боботище: *боботище*, увел. от *бобот*; срхр. *bōbot* ‘шум, бобот’, срв. срхр. ВИ *Vobot*, Сели *Vobota, Vobote*, рус. СелИ *Боботки* (Заимов/Zaimov 2012: 121). В българското землище са регистрирани ВИ *Боботище*, горното течение на Селишка р., когато приижда реката боботи ‘издава силен шум’ (Брезн); МИ *Боботище*, ливади, пресушено блато (Самок).

Семантично можем да сравним термина с нарицателното **брухтѐло:** *брухтѐл(о)* ‘място, където брухти водата, водопад, скок’, събир. *брухтѐле* в говора на Чепинско: *Брухтѐлета* (Чеп). Суфиксите *-ало, -ило, -ело* са активни в диалектите, срв. *боботало* ‘място, където водата боботи; водопад’; *брухтѐло* ‘място, където водата пада от високо и брухти; водопад’ в книгата *Имена за места (nomina loci) в българските говори* (Кяева/Куяева 1989: 528).

***бумбул:** *Бумбуяка*, два дола, които се сливат фуниевидно, вероятно от **бумбул* ‘шум от падаща вода’ (Монт), срв. *бумбак* ‘дълбок речен вир’ (Брезн, Трън), звукоподражателно (БЕР/BER I: 89), тук с *л’ > и’* в говора (Заимов/Zaimov 2012: 157). Срв. чеш. *Vumbalka*, от апелатива *bumbal* ‘Trinker’ от *bumbati* ‘trinken’ (Profous 1947: 217). Името е старинно. Наричателната наст. *-як* е получила широка употреба, като има предимно събирателно значение. Имената, образувани с нея, често означават вида на растителността на дадена местност, а топонимите от други, неботанични нарицателни имена – като *Орничакъ, Тумбакъ* – са рядкост. Освен това словообразователният тип на *-як* с девербална мотивираща основа, като *тресак* от глагол (Белогр), не е активен в говорите (Кяева/Куяева 1989: 532). Вероятно микротопонимът *Бумбуяка* принадлежи към старинен пласт имена, образувани от изчезнало нарицателно и непродуктивна за този семантичен кръг наставка. Семантично сравни с термина **бухтало:** *бухтало* ‘водопад, скок’, произв. с *-ало* от глагола *бухтя* (БЕР/BER I: 94). МИ: *Бухталата*, вж. *Брухтѐлета* (Чеп).

бучал: изч. *бучал* ‘водопад’: *Бучал* (Врач);

бучало: *бучало* ‘водопад’, т.е. ‘място, където водата пада от високо и бучи’, произв. от гл. *буча* (за вода при падане), ‘шумя силно’ и *-ало*; за строежа срв. *Соринало*. Срв. рус. *бучило* ‘дълбока яма с пролетни води’ (Мурзаев/Murzaev 1984: 49). Терминът отново служи за основа на топоними от Югозападна България. Това са ВИ *Бучало* (Год), *Бучало*, водопад (Брезн, Соф), *Бучалата*, водопади и махала; *Бучалото*, водопад (Дупн); *Бучало* (Брезн); *При Бучалото, Бучалото*, водопад (Радом),

Бучало, поток, който минава през стръмни скали и бучи (Кюст). Срв. рус. МИ *Бучалы, Бучалки*, сръб. *Бучало, Бучало, Бучалото, Бучило, Бучилата* (Мурзаев/Murzaev 1984: 106; Видоески/Vidoeski 1999: 27); словен. *Vočovnica*, пол. *Wiczalka* и др. (Заимов/Zaimov 2012: 164). Семантично срв. с ВИ *Бучило*, шумен дол (Пазарджишко) (Заимов/Zaimov 2012: 165).

водопад: В лексикографската литература се посочва, че *водопад* е ‘място на река, където има рязко изменение във височината на речното дъно и водата пада от високо’ (РБЕ/РВЕ II: 328). За прх. вж. БЕР/BER I: 168–169, срв. рус. *водопад*, словен. *vodopad* (Schütz 1957: 72). ВИ: *Водопада*, дол с ручей и праг (Врач); *Водопадо, Водопади, /Х/айдушки водопади* (Берк); *Водопада* за водопади в (Гоцед); *Бистрички водопад, Скакавички водопад* (Дупн); *Смолички водопад, Водопадо = Скакавички водопад* (Кюстенд); *Водопадо*, над селото, събирал е водите на *Манастирски дол*, сега не съществува (Радам).

водорипище: изч. *водорипище* ‘водопад; място, където водата рипа, скача, пада’. ВИ: *Водорипището*, водопадче от скала (Кюстенд) (Заимов/Zaimov 2012: 221).

пада̀ло: *пада̀ло* ‘водопад’ (БЕР/BER IV: 999); *пада̀ло*, мн. *пада̀ла*, ср. остар. и диал. ‘водопад; плискавица, плескало, бучало, скок’ (РБЕ/РВЕ XII: 16). ВИ: *Падалото*, наклонена местност, с извираща вода, която на едно място ‘пропада’ и после пак се показва (Белосл); *Арамичкото пада̀ло, Падалата* (Гоцед), *Пада̀лото*, пакостлив дол (Ксантийско) (Заимов/Zaimov 2012: 461).

прѣска̀вица: *прѣска̀вица* ‘водопад’ с осн. в глаг. *прѣскам*, както *светкавица* от *святкам* (Чолева-Димитрова/Choleva-Dimitrova 2009: 368) във ВИ *Прѣска̀вицата*, водопадче (Радам);

срв. в Източна България **прѣска̀ло**: *прѣска̀ло* ‘водопад, чиято вода се удря в скали’, от глаг. *прѣскам*. Едно от значенията на термина е остар. и диал. ‘водопад’ (РБЕ/РВЕ XIV: 1032). ВИ: *Видимско прѣска̀ло* (Троян), *Прѣска̀лото*, водопад (Троян, Севлиевско) (Заимов/Zaimov 2012: 560–561).

скака̀вец: *скака̀вец* ‘водопад’. ВИ: *Скака̀вец* (Дупн); също *Скака̀вѣц*, част от дола на Манастирска река, където водата скача от скала на скала (Брезн).

скака̀вица: *скака̀вица* ‘река, чиято вода скача на малки водопади’. ВИ: *Скака̀вица, Скака̀вицата* (Дупн); *скака̀вица* ‘водопад’: *Скака̀вица*, полянка с поток; срв. МИ *Скакач*, извор и река в Люлин (Соф).

скака̀лище: диал. *скака̀лище* ‘място, където се преминава в река’, образув. от *ска̀кало* и *-ище*, срв. сръхр. *ска̀калшите* ‘място за скачане’, *ска̀кало* ‘прелез от камъни през река’: *Скака̀лище*, ниви до Пещерска река (Радам) (Чолева-Димитрова/Choleva-Dimitrova 2009: 396);

ска̀кало: *ска̀кало* 'водопад'. ВИ: *Ска̀калото*, дол (Гоцед);

ска̀кля: *ска̀кля*, диал. 'скок, водопад'. ВИ: *Ска̀кля*, висок скален откос, където при дъжд се образува водопад (Врач).

ска̀кя: *ска̀кя* 'водопад'. ВИ: *Ска̀кя* (Берк);

***ска̀цало, ска̀цала**, мн.ч., срв. *ска̀кало* 'камъни в река, поставени за минаване на пешеходци' (Родопите). ВИ: *Ска̀цала*, връх, *Горни/Долни ска̀цала*, мн.ч. (Берк).

скачòк: *скачòк* 'малък водопад'. ВИ: *Скачòко*, скалист дол (Дупн);

скòк: *скòк* 'водопад' (БЕР/BER VI 764–766): *Мòмчов скòк*, *Скòко* (Берк); *Скòкла*, малък водопад на р. Марла; *Скòка* (Белосл); *скок* 'праг в дол, който при дъжд образува водопад': *Вòднио скок*, *Скòка*, *Скòковете* – за поточета, долове с праг и водопади (Врач) (Николов/Nikolov 1997: 391); *Скòкът*, склон и дол с поточе (Год); *Мìков скок*, *Скòковето*, дол (Гоцед); *Скòк*, водопад, *Бъндеричките скòкове* – места с водопади, водоскоци (Разл); *скок* 'водопад на малка река': *Елèнски скок*, *Скòко*, водопад (Дупн) (Еленин/Elenin 2006: 426); *Скок*, дол (Радом). Семантично равно е нарицателното **водоскòк:** водоскòк 'водопад'. ВИ: *Водоскòко*, ливади (Радом), срв. словен. *vodoskok* (Заимов/Zaimov 2012: 221).

скока̀ло: *скока̀ло* 'място на водопад'. ВИ: *Скока̀лото*, суходолие (Дупн).

По-голямата част от тези хидролекси са производни от глаголи. Разпространени са главно в югозападната микрохидронимия и не се подлагат активно на топонимизация. Срв. семантично *Тонин бърбор* и *Бърбор* (Брезн); *Шийшорка* (Берк); *Шийшорка*, (Монт); *Шийшòрка* (Год); *Кръкòрко* (Радом); *Кръкòрко* е произв. от гл. *къркòря* '(за вода) издавам шум, течейки бълболя' с коренно удвоение от *кърка̀м*, образувано както *църцòря*, *бърборя* (БЕР/BER III: 206), съществителното *шийшорка* с географско значение 'изворче' е образувано от звукоподражателния глагол *шийшòри* 'шуми, издава шум (за вода)' и т.н.

2. Хидрографски термини със значение 'място, където се сливат води (водослив)'

бòище: *бòище* 'водослив (на две реки)' (Заимов/Zaimov 2012: 127), произв. от *бой*, *биене*, *удряне*' (БЕР/BER I: 63–64). ВИ: *Бòището*, р. (Год); *Бòище*, водослив на две долчини (Врач); *Бòище* (Монт); *Бòище* (Берк); *Бòище*, Пещерска река се влива в р. Струма (Радом).

водослìв: В съвременния български език се употребява термина *водослìв* 'линия, в която се събират водите на два срещуположни склона' (БТР/ВТР 1995: 106); *водослìв* м. спец. 'линия, в която се събират водите на два срещуположни склона, ската' (РБЕ/РВЕ II 332). Терминът няма топонимизираща активност.

- водостòк:** *водостòк* ‘място, дето се събират две води’: *Водостòка*, равни ниви (Монт). Вж. *Стòките*, *Водостòка*, местност (Пазарджишко), срв. пол. ВИ *Wodostecz* (Займов/Zaimov 2012: 221).
- своде:** *своде* (Ботевгр) от *съ-водиийе* ‘място, дето се сливат води, реки’ (БЕР/BER I: 168–169). ВИ: *Свòге*, ниви, градини, ливади (Монт); *Свòгъе*, ниви. Срв. СелИ *Свòге* (Соф), МИ *Свòгъе* (Дупн); *Свòге* (Радом); *Свòгъе*, високо място; горист дол с поток; *Горньо/Долю Свòгъе* (Брезн). МИ от този апелатив откриваме както в СЗ, така и в ЮЗ България. Това са главно нечленувани едносъставни микропоними, образувани от първичен апелатив поради архаизирането му.
- слив:** *слив* ‘място, където се сливат реки, води’. ВИ: *Слìвищица*, река, образувана от водослива на Стру̀ма и Джèрман, от *сливь* и топон. наст. *-щица* (Дупн). Въз основата на топонимия от гръцки и сръбски средновековни документи. Л. Тасева свързва речното име *Слнв̀щица* в Скопско с незасвидетелствания стб. апелатив **слнвкь* (1300) (Тасева/Taseva 1998: 118). Срв. и в сърбохърватски *sliv* ‘речен водосбор, речен басейн’ (Schütz 1957: 75).
- слìвище:** *слìвище* ‘местност, където се събира вода от дъжд’ (Ломско) (БЕР/BER VI: 875). Вж. *лèя – слèя* ‘събирам, обединявам, свързвам в едно’ (БЕР/BER III: 384), *слìвам се* ‘(за река, за вода) събирам се в една река; смесвам заедно’ (Геров/Geov V: 191). МИ: *Слìвището*, място, където се събират пороища (Монт).
- смèси:** *смèси* ср. ‘водослив на две реки’ (Горнооряховско, Тетевенско, Ботевградско); *смьеси* ‘място, дето се сливат две или повече реки в едно общо корито’ (Тетевен): МИ *Смèсите* (Охрид, Монтанско, Белосл, Лом, Троян) (БЕР/BER VII: 164–165). ВИ: *Смèсите* (Монт); *Смèсите*, място, където се сливат селските бари (Белосл); *Смèста* – тук р. Ръж̀ана се влива в р. Иск̀ър, *Смèсите* – за водослив на потоци, долове, бари (Врач).
- ст̀анец:** *ст̀анец* ‘място, където се събират две реки’. Вж. *съст̀анци* ‘място, където се сливат две реки’ (Кумановско), произв. от *ст̀авам*, *ст̀ана* ‘вдигам се, изправам се; променям се в нещо друго’ (БЕР/BER VII: 422–423). ВИ: *Ст̀анциите*, сливане на води (Берк); *Ср̀еднио ст̀анец*, *М̀итини ст̀анци*, мн.ч., *Ст̀анциите* (Монт); *Ст̀анциите*, водосливи (Врач); *Ст̀анциите*, стр̀мно, гора и две изворчета (Год); *Ст̀анциите*, водослив на долове (Дупн); *Ст̀анци*, тук се събират няколко потока; *Ст̀анциите*, срещат се потоци и пътища (Брезн); *Ст̀анци* – *Разд̀олци*, гориста падина, в която се събират и разделят два дола, *Ст̀анциите*, място, където се събират три дола и др. срв. срхр. *stanci* ‘място, където се съставят два потока или два дола’ (Радом) (Чолева-Димитрова/Choleva-Dimitrova 2009: 409).

СТОК: *сток* диал. ‘място, дето се сливат, се стичат две реки или потоци’, *стòка* ‘място, дето се стичат, се сливат две реки’ (Белосл), ‘място, дето се сливат два дола’ (Троянско, Пирдопско), *стòкъ* ‘място, дето се сливат два потока’ (Севлиево), *стòки* мн.ч. ‘място, дето се стичат няколко рекички или потоци’ (Ботевгр), словен. *stok* стичам се, рус. *сток* стичане, чеш. *stok* сливане, стичане и др. (БЕР/BER VII: 471). Още в статията на Ив. Дуриданов *Географската лексика на старобългарския език с оглед на праславянски апелативът сътокъ* ‘стечение на води, водослив’ е отбелязан като общославянски и праславянски (Дуриданов/Duridanov 1963: 197). Вж. и в речника на Nitsche *stok* (Nitsche 1964: 39, 161, 180, 183); в речника на Б. Видоески намираме *сток*, *-ци* ‘место каде што се сливаат две реки или два дола’ (Видоески/Vidoeski 1999: 151). ВИ: *Стòките*, равнища (Монт); *Стòките*, място край селото, където се събират в реката пороите от долищата (Белосл); *Стòките* – водослив на долчини, реки, бари (Врач); *Стòки*, място, където се сливат две реки, *Стòките* (Разл); *Стòците* = *Стàвците*, водослив на реки (Дупн).

3. Изводи

По отношение на топонимообразуването и хронологията на микропонимите, от които е ексцерпирана семантично обединената ландшафтна терминология, може да се направят следните изводи:

1. По-голяма част от имената са **едноосновни** и са образувани в резултат на прехода на апелатив в микропоним, т.нар. процес на топонимизация. Това са географски названия, получили имената си чрез прехода на гидрографските термини *боботàло*, *бòище*, *брухтèло*, *бухтàло*, *бучàло*, *бучило*, *падàло*, *пръскàвица*, *скакàлище*, *скàкало*, *скàцало*, *своде*, *скакàвица*, *слив*, *смèси*, *сток* и др. в местни имена *Боботàло*, *Боботàлото*, *Бòището*, *Бòище*, *Бучалàта*, *Пръскàвицата*, *Свòгъе*, *Скакàвец*, *Скакàвица*, *Скакалèще*, *Скакалото*, *Скакля*, *Скачòко*, *Смèсите*, *Стàнците*, *Стòките*.

2. По-голяма част от тези едноосновни микропоними са образувани без допълнителни словообразователни средства. Малка част от ексцерпирани названия са резултат от многостепен процес на онимизация чрез добавяне на наставка с топонимна функция. Това са имена *Бумбуяка*, *Сливищица*, образувани от термините **бумбул*, **слив* с наставки *-як* и *-щица*.

3. Изследването на географски имена показва, че в разглежданата семантична група микропоними с природописно значение се срещат и **двуосновни** микропоними, макар техният броят да не е голям. Това са имена като *Водорèпището*, *Водоскòко*, *Водòпадо*, *Водостòка*, в които са топонимизирани композитни апелативи: *водорèпище*, *водоскòк*, *водопад*, *водостòк*.

4. Само някои термини, напр. *пад̀ало* и *скок*, са станали част от двусъставните съставни местни имена и представляват по-нови географски названия. Напр. *Б̀йстрички водопа̀д*, *Ска̀ка̀вички водопа̀д*, *Водопа̀ди*, */X/ай-ду̀шки водопа̀ди*, *Арамѝцкото па̀д̀ало*, *Г̀орни / Д̀олни ска̀цала*, *В̀однио скок*, *Б̀ндерѝчките ско̀кове*.

5. Като време на възникване можем да отнесем микротопонимите както към старинните оними, в основата на които е легнал архаичен апелатив като **бумбу̀л*, *сво̀де*, *слив*, *сток*, така и към по-късните пластове на хидронимията.

6. Проучването е пряко свързано с една от задачите на ономастичната лексикография – създаването на речници на географските апелативи, реконструирани от топоними (вж. Роспонд/Rospond 1980: 221–226). От друга страна, представената група термини дава допълнителна информация за ландшафтните особености на района и предлага плодотворно поле за бъдещи изследвания. Възможно е част от имената да са образувани в резултат на трансномизация – преминаването на хидроним, антропоним или друг топоним в микротопоним. По принцип географските имена се прикрепват за местата и могат да живеят много дълго дори след промяната на физико-географския обект. Затова срещаме имена, образувани с хидрографски термини, които не назовават водни обекти, напр. *Водост̀одка*, равни ниви (Монт), *Сво̀дге*, ниви, градини, ливади (Монт) и др. Съставянето на относително пълни географски речници и по-задълбоченото изследване на връзката между езика и ландшафта би дало значително по-детайлна информация, първо, за езика на територията и за нейните географски особености, второ, за интердисциплинарните науки като етнолингвистиката, еколингвистиката и етнофизиографията. Последната е нова етнонаука за релефните форми, която има за цел да сравни и документира термините, използвани в различните езици и култури, и да разкрие как хората описват ландшафта.

БЕЛЕЖКА / NOTE

¹ Това са т.нар. в ономастичната литература *хидрографски термини* – „думи, означаващи хидрографски обекти като нарицателни имена“, които чрез онимизация са се превърнали в първични топоними или участват като втори компонент в двусъставни топоними (вж. Ковачев/Kovachev 1973: 77–79; Ковачев/Kovachev 1987: 75, 86), или *хидролекси* – терминът е въведен в изследването *Местните имена в Свищовско* (Пернишка/Pernishka 2012).

СЪКРАЩЕНИЯ / ABBREVIATIONS

Белосл – Белослатинско; Благоевгр – Благоевградско; Брезн – Брезнишко; ВИ – Водни имена; Врач – Врачанско; Год – Годечко; Гоцед – Гоцеделчевско; Делч – Делчевско; Дупн – Дупнишко; Крат – Кратовско; Кукуш – Кукушко; Кюст – Кюстендилско; Лом – Ломско; МИ – Местни имена; Монт – Монтанско; Пирд –

Пирдопско; Радом – Радомирско; Разл – Разложко; РечИ – Речни имена; Самок – Самоковско; Санд – Санданско; Свог – Свогенско; СелИ – Селищни имена; Соф – Софийско; Тет – Тетовско, Чеп – Чепинско.

ИЗТОЧНИЦИ / SOURCES

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/9781118786352.wbieg0349>

ЛИТЕРАТУРА

- БЕР 1971–2017: *Български етимологичен речник*. Том I – IX. София, Издателство на Българската академия на науките.
- БТР 1995: *Български тълковен речник*. Под ред. Д. Попов. София, Наука и изкуство.
- Геров 1975–1978: *Геров, Н.* Речник на българския език. Ч. 1 – 6. София, Български писател (фототипно издание).
- Видоески 1999: *Видоески, Б.* Географската терминологија во дијалектите на македонскиот јазик. Скопје.
- Данчева 2017а: *Данчева, Н.* Хидрографски термини в микропонимията, с които се назовават места със застояла вода, блата, влажни или кални месата. – *Български език*, № 4, с. 72–84. < <http://www.balgarskiezik.eu/4-2017/NDancheva.pdf> >.
- Данчева 2017б: *Данчева, Н.* За една група хидрографски термини в микропонимията. – *ПУ „Паусий Хилендарски“*. *Научни трудове*, том. 55, кн. 1, сб. А, с. 90–98. < https://lib.uniplovdiv.net/bitstream/handle/123456789/655/NTF_2017_55_1_A_90_98.pdf?sequence=1 >.
- Данчева 2019: *Данчева, Н.* Хидрографски термини за река, поток в микропонимии от Западна България. – В: *Доклади от международна годишна конференция на Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“*. София, Издателство на Българската академия на науките „Проф. Марин Дринов“, с. 240–249. < <http://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2019/06/Sbornik-s-dokladi-IBE-2019.pdf> > .
- Дуриданов 1963: *Дуриданов, Ив.* Географската лексика на старобългарския език с оглед на праславянски. – В: *Сб. „1100 години славянска писменост“*. София, с. 190–215.
- Еленин 2006: *Еленин, Й.* Топонимията на Дупнишко. Благоевград, УИ „Неофит Рилски“.
- Займов 2012: *Займов, Й.* Българският водопис. София, Фабер.
- Иванов 1996: *Иванов, Й.* Местните имена в Гоцеделчевско (Неврокопско). София.
- Ковачев 1973: *Ковачев, Н.* Географската лексика в топонимията на Северна Средна Стара планина. – *Филологически студии*. В. Търново, Изд. „Св. св. Кирил и Методий“, с.77–79.
- Ковачев 1987: *Ковачев, Н.* Българска ономасика. София, Наука и изкуство.
- Кяева 1989: *Кяева, Е.* Имена за места (nomina loci) в българските говори. – *Български език*, кн. 6, с. 26–55.

- Мурзаев 1984: *Мурзаев, Э.* Словарь народных географических терминов. Москва, Мысль.
- Николов 1997: *Николов, Б.* Топонимията на Врачанска околия. София, „Алиса“.
- Пернишка 2012: *Пернишка, Е.* Местните имена в Свищовско. София, АД Студио.
- Попов 1960: *Попов, К.* Местните имена в Белослатинско. София, Наука и изкуство.
- Попов 1979: *Попов, К.* Местните имена в Разложко. София, Издателство на Българската академия на науките.
- РБЕ 2001–2015: *Речник на българския език.* Том I – XV. София, Издателство на Българската академия на науките.
- РБЕ 2002: *Речник на българския език.* Т. 2 (В). 2. доп. и прераб. изд. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, ЕТ „ЕМАС“. 768 с.
- РБЕ 2004: *Речник на българския език.* Т. 12 (П – Поемка). София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, ЕТ „ЕМАС“. 1075 с.
- РБЕ 2012: *Речник на българския език.* Т. 14 (Прелет – Пясъчножълт). София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“. 1224 с.
- Роспонд 1980: *Роспонд, С.* Onomasticon slavicum. Этапы развития ономастической лексикографии. – В: *Перспективы развития славянской ономастики*, с. 221–226.
- Суперанская 1973: *Суперанская, А.* Общая теория имени собственного. Москва, Наука.
- Суперанская 1978: *Суперанская, А.* Апеллятив-онома. – В: *Имя нарицательное и собственное.* Москва, Наука.
- Тасева 1998: *Тасева, Л.* Българска топонимия от гръцки и сръбски средновековни документи. София, РИК Литера.
- Чолева-Димитрова 2002: *Чолева-Димитрова, А.* Селищни имена от Югозападна България. Изследване. Речник. София, Пенсофт.
- Чолева-Димитрова 2009: *Чолева-Димитрова, А.* Местните имена в Радомирско. София, ИБЕ.
- Nitsche 1964: *Nitsche, P.* Geographische Terminologie des Polnischen. Köln: Böhlau Verlag.
- Profous 1947: *Profous, A.* 1949. Mistní jména v Čechách, I. II. Praha.
- Schütz 1957: *Schütz, J.* Die geographische Terminologie des Serbokroatischen. Berlin: Akademie Verlag.

REFERENCES

- BER 1971–2017: *Balgarski etimologičen rečnik.* Т. I– IX. Sofia, Izdatelstvo na Balgarskata academia na naukite.
- BTR 1995: *Balgarski talkoven rečnik.* Pod red. na D. Popov. Sofia, Nauka i izkustvo.
- Choleva-Dimitrova 2002: *Choleva-Dimitrova, A.* Selishtni imena ot Yugozapadna Balgaria. Izsledvane. Rečnik. Sofia, Pensoft.

- Choleva-Dimitrova 2009: *Choleva-Dimitrova, A.* Mestnite imena v Radomirsko. Sofia, IBE.
- Gerov 1975–1978: *Gerov, N.* Rečnik na balgarskiya ezik. Vol. 1–6, Sofia, Balgarski pisatel (fototipno izdanie).
- Dancheva 2017a: *Dancheva, N.* Hidrografski termini v mikrotoponimiyata, s koito se nazovavat mesta sas zastoyala voda, blata, vlazhni ili kalni mesta. – *Balgarski ezik*, № 4, s. 72–84. <http://www.balgarskiezik.eu/4-2017/NDancheva.pdf>.
- Dancheva 2017b: *Dancheva, N.* Za edna grupa hidrografski termini v mikrotoponimiyata. – PU “Paisiy Hilendarski”. Nauchni trudove, tom. 55, kn. 1, sb. A, s. 90–98. < https://lib.uni-plovdiv.net/bitstream/handle/123456789/655/NTF_2017_55_1_A_90_98.pdf?sequence=1 >.
- Dancheva 2019: *Dancheva, N.* Hidrografski termini za reka, potok v mikrotoponimi ot Zapadna Balgaria. – In: *Dokladi ot Mezhdunarodna godishna konferentsiya na Instituta za bazlagerski ezik “Prof. L. Andreychin”*. Sofia, Izd. na Balgarskata academia na naukite “Prof. Marin Drinov”, s. 240–249. < http://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2019/06/Sbor_nik-s-dokladi-IBE2019.pdf >.
- Duridanov 1963: *Duridanov, Iv.* Geografskata leksika v starobalgarski ezik s ogleđ na praslavyanski. – In: Sb. “1100 godini slavyanska pismenost”. Sofia, s. 190–215.
- Elenin 2006: *Elenin, Y.* Toponimiyata na Dupnishko. Blagoevgrad, UI “Neofit Rilski”.
- Ivanov 1996: *Ivanov, Y.* Mestnite imena v Gotsedelchevsko (Nevrokopsko). Sofia.
- Kovachev 1973: *Kovachev, N.* Geografskata leksika v toponimiyata na Severna Sredna Stara planina. – *Filologicheski studii*. V. Tarnovo, Izd. „Sv. sv. Kiril i Metodiy“, s.77–79.
- Kovachev 1987: *Kovachev, N.* Balgarska onomasika. Sofia, Nauka i izkustvo.
- Kyaeva 1989: *Kyaeva, E.* Imena za mesta (nomina loci) v balgarskite govori. – *Balgarski ezik*, kn. 6, s. 26–55.
- Murzaev 1984: *Murzaev, E.* Slovar' narodnykh geograficheskikh terminov. Moskva, Mysl'.
- Nikolov 1997: *Nikolov, B.* Toponimiyata na Vrachanska okoliya. Sofia, “Alisa”.
- Nitsche 1964: *Nitsche, P.* Geographische Terminologie des Polnischen. Köln: Böhlau Verlag.
- Pernishka 2012: *Pernishka, E.* Mestnite imena v Svishtovsko. Sofia, AD Studio.
- Popov 1960: *Popov, K.* Mestnite imena v Beloslatinsko. Sofia, Nauka i izkustvo.
- Popov 1979: *Popov, K.* Mestnite imena v Razlozhko. Sofia, Izdatelstvo na Balgarskata academia na naukite.
- Profous 1947: *Profous, A.* 1949. Mistní jmena v Čechách, I. II. Praha.
- RBE 2001–2015: *Rečnik na balgarskia ezik*. Tom I – XV. Sofia, Izdatelstvo na Balgarskata academia na naukite.
- RBE 2002: *Rečnik na balgarskia ezik*. T. 2 (V). 2. dop. i prerab. izd. Sofia, Academichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, ET “EMAS”. 768 s.
- RBE 2004: *Rečnik na balgarskia ezik*. T. 12 (P – Poemka). Sofia, Academichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, ET “EMAS”. 1075 s.

- RBE 2012: *Rechnik na balgarskia ezik*. Т. 14 (Prelet – Pyasachnozhalt). Sofia, Academichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”. 1224 s.
- Rospond 1980: *Rospond, S.* Onomasticon slavicum. Etapy razvitiia onomasticheskoi leksikografii. – In: *Perspektivy razvitiia slavianskoi onomastiki*, s. 221–226.
- Schütz 1957: *Schütz, J.* Die geographische Terminologie des Serbokroatischen. Berlin: Akademie Verlag.
- Superanskaia 1973: *Superanskaia, A.* Obshtaia teoriia imeni sobstvennogo. Moskva, Nauka.
- Superanskaia 1978: *Superanskaia, A.* Apellyativ-onoma. – In: *Imia naritsatel'noe i sobstvennoe*. Moskva, Nauka.
- Taseva 1998: *Taseva, L.* Balgarska toponimiya ot gratski i srabski srednovekovni dokumenti. Sofia, RIK Litera.
- Vidoeski 1999: *Vidoeski, B.* Geografskata terminologija vo dialektite na makedonskiot jazik. Skopje.
- Zaimov 2012: *Zaimov, Y.* Balgarski vodopis. Veliko Tarnovo, Faber.

✉ Гл. ас. д-р Надежда Данчева

Секция по ономастика

Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“

при Българската академия на науките

бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113, София, България

✉ Assist. Prof. Nadezhda Dancheva, PhD

Onomastics Department

Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences

52, Shipchenski prohod, Bl. 17, Sofia 1113, Bulgaria

Публикувано: 31 март 2020